

Српско археолошко друштво

Завод за заштиту споменика
културе Ниш

СРПСКО АРХЕОЛОШКО ДРУШТВО

XLVII СКУПШТИНА И ГОДИШЊИ СКУП

Ниш, 30. мај – 1. јун 2024. године

Програм, извештаји и апстракти

Организациони одбор скупа

Душан Андрејевић, директор Завода за заштиту споменика културе Ниш
мр Александар Алексић, Завод за заштиту споменика културе Ниш
Ана Гавриловић МА, секретар Српског археолошког друштва
др Војислав Филиповић, потпредседник Српског археолошког друштва
др Адам Н. Црнобрња, председник Српског археолошког друштва

Научни одбор скупа

проф. др Душан Михаиловић, Филозофски факултет, Београд
prof. dr Martina Blečić Kavur, Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije, Koper (SLO)
prof. dr Boris Kavur, Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije, Koper (SLO)
dr Daria Ložnjak Dizdar, Institut za arheologiju, Zagreb
dr Marko Dizdar, Institut za arheologiju, Zagreb
др Драган Милановић, Археолошки институт, Београд
др Надежда Гавриловић Витас, Археолошки институт, Београд
Ивана Грујић, Музеј Херцеговине, Требиње
др Драгана Вуловић, Археолошки институт, Београд
др Видан Димић, Археолошки институт, Београд
мр Александар Алексић, Завод за заштиту споменика културе Ниш
Ирина Кајтез, Републички завод за заштиту споменика културе, Београд
др Теодора Младеновић, Филозофски факултет, Београд
Мина Амзирков, Филозофски факултет, Београд
мр Лидија Бал, Музеј Војводине, Нови Сад
др Војислав Филиповић, Археолошки институт, Београд
др Адам Н. Црнобрња, Народни музеј Србије

Приредили: Адам Црнобрња и Војислав Филиповић

Издавач: Српско археолошко друштво, Београд и Завод за заштиту споменика културе Ниш

За издавача: Адам Црнобрња и Душан Андрејевић

Штампа: Пунта ДОО, Ниш

Тираж: 200

Бесплатан примерак • ISBN 978-86-80094-26-7

Република Србија

XVII скупштина и годишњи скуп Српског археолошког друштва и штампање ове публикације финансирани су средствима Министарства културе и Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије

САДРЖАЈ

Програм XLVII годишњег скупа.....	4
Извештај о раду Управног одбора САД.....	19
Извештај о финансијском пословању САД.....	24
Извештаји о раду секција САД.....	26
Одбрањени радови на катедри за археологију.....	47
Записник са XLVI скупштине САД.....	50
Самостални стручњаци у култури.....	56
Апстрактни.....	63

та за еволуциону антропологију Народног музеја у Чачку, откривено је да је претходна антрополошка анализа садржала бројне недостатке. Из тог разлога је донета одлика о поновном анализирању материјала из гвозденог доба.

Антрополошка анализа је, нажалост, била веома ограничена лошом очуваношћу грађе због чега не можемо добити више закључака о овој популацији. Међутим, значај поновљене анализе огледа се у откривању низа недоследности у претходној антрополошкој обради обављеној пре безмало 25 година, при чему су многи тадашњи закључци постављени без утемељења у постојећој грађи. Чини се да је претходна анализа обављена пренагљено, без детаљног удубљивања у постојећу остеолошку грађу. На пример, трајни зуби са сломљеним коренима погрешно су идентификовани као млечни, односно дечији, много пута је погрешно утврђен пол покојника/це, а шавови на темпоралној кости су помешани са знацима трепанације. Физичка антропологија је млада дисциплина, методологије се и даље усавшавају, а некада скупе методе (попут ДНК и изотопа) постају све доступније. Циљ ове презентације је да се укаже на важност, не само чувања остеолошког материјала, већ и његове ревизије, како би се осигурала тачност даљих интерпретација.

СЕКЦИЈА ЗА КЛАСИЧНУ АРХЕОЛОГИЈУ

(секција, Н. Гавриловић Витас)

Љубиша Васиљевић, Милица Миладиновић, Марин Бугар

сви: Народни музеј, Крушевац

Наталија Шево, Крушевац

Милан Продановић, Даница Грујић, Војислав Филиповић

сви: Археолошки институт, Београд

ПРАИСТОРИЈА И АНТИКА НА ЛОКАЛИТЕТУ АРЧИНОВИЦА – ЗАШТИТНА ИСКОПАВАЊА НА МОРАВСКОМ КОРИДОРУ 2023. ГОДИНЕ

Локалитет Арчиновица налази се на размеђи трстеничке и крушевачке општине, на 800 m северно од тока Западне Мораве, на заравњеном терену који се благо уздиже од југа ка северу. Потез је регистрован као налазиште 2021. године приликом археолошког надзора на траси Мо-

равског коридора, односно аутопута Појате-Пељина (Коридор Е-761). Како би се утврдио карактер локалитета најпре су предузета сондажна истраживања са геофизичким снимањима, 2022. године, која су показала његов вишеслојни карактер. Том приликом је истражено неколико целина из праисторијског, античког и средњовековног периода. Систематска истраживања зоне угрожене изградњом аутопута, извршена су на површини од око 3,5 хектара, током ½ 2023. године. Укупно је истражено 70 археолошких објеката, махом укопа различитих облика и величина који су представљали остатке стамбених или економских објеката лаке конструкције из свих периода. Судећи по стању очуваности истражених целина, може се констатовати да су најстарији трагови прошлости, из праисторијских раздобља (око 1500–400 година пре н.е.) били највише оштећени. Регистровано је тек неколико укопа и зона са размрвљеним лепом. У античком хоризонту, који је датован примерцима новца од II до IV века нове ере, истражено је око 30-ак целина из овог раздобља. Ради се о укупима овалног, кружног или неправилног облика чија површина углавном износи између 4 и 10 m², или о малим кружним јамама за дирке од стубова. Посведочен је један надземни четвороугаони објекат на чијем дну је констатован моћан слој лепа. У римским објектима налажен је гвоздени алат, бронзани накит и новац, као и предмети од кости и печене земље, уз доста керамике и животињских костију. Керамички материјал чине лонци, зделе, тањира, поклопци и крчази. Било је и налаза металне згуре која сведочи о обради руде гвожђа у античком периоду. У оквиру једног великог античког објекта, нађени су лоше очувани остаци зракасте грнчарске пећи са великом количином римске грнчарије и керамичким теговима за ткање. На локалитету су налажени комади римског грађевинског материјала (опека и тегула) у испунама укопа, али није посведочена чврста архитектура.

Милорад Игњатовић, Музеј града Београда

**АРХЕОЛОШКИ РАДОВИ НА НАЛАЗИШТУ
АНТИЧКИ СИНГИДУНУМ, УГАО ВЛАЈКОВИЋЕВЕ
И КОСОВСКЕ УЛИЦЕ, У 2023. ГОДИНИ**

Током 2023. године Музеј града Београда је извршио заштитна археолошка ископавања на делу локалитета Антички Сингидунум - угао Влајковићеве и Косовске улице (КП бр. 3010 КО Стари Град), који је био угрожен изградњом јавне подземне гараже. Ради се о парку између Дома